

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Salpausselän koulu 2025-28

1. Työryhmä

- Suunnitelman tekemisestä vastaavaan työryhmään ovat kuuluneet Tommi Kärnä, Mika Laitila, Erika Messo-Karhu, Jussi Pasanen, Helena Salakka, Joona Sipi, Erja Sulonen ja Airi Wärtö.

2. Oppilaiden, huoltajien ja henkilökunnan kuuleminen

- Oppilaita on kuultu syksyn 2025 aikana: oppilaskunta (11 kpl), tukioppilaat (20 kpl) ja kaikkia muita oppilaita välitunnin aikana (102 kpl).
- Henkilökuntaa on kuultu syksyllä 2025 ys-ajalla.
- Huoltajia on kuultu syksyn 2025 aikana vanhempainoimikunnan kautta sähköpostikyselyllä sekä kutsumalla vanhempainyhdistyksen edustaja oppilashuoltoryhmän kokoukseen.

3. Näkemys nykytilanteesta ja arvio miten tilanne on kehittynyt aikaisemman suunnitelman tavoitteiden pohjalta.

- Koska ollaan tekemässä ensimmäistä koulukohtaista suunnitelmaa, tällä kertaa ei arvioida tilanteen kehittymistä aikaisemman suunnitelman tavoitteiden pohjalta.
- **Oppilaiden näkemys nykytilasta** viimeisimmän Mitä Kuuluu –kyselyn, kouluterveyskyselyn ja erillisten tämän aiheen kuulemisten pohjalta:
 - Suurimmalla osalla oppilaista asiat ovat hyvin ja kavereita löytyy koulusta.
 - Pienellä osalla oppilaista on ryhmään kuulumisen haasteita, ulkopuolisuuden tunnetta omassa ryhmässään.
 - Oppilailla on mahdollisuus tuoda mielipiteitään esille ja oppilaiden näkemyksiä kuunnellaan.
 - Suurin osa nuorista kokee, että henkilökunta kuuntelee heidän mielipiteitään, mm. luokkatilanteissa, koulun arjessa ja koulutehtäviin liittyen.
 - Suurin osa oppilaista kokee henkilökunnan puuttuvan ongelmiin, mutta joskus prosessi jää kesken.
 - Opettajat eivät kohtelee oppilaita reilusti (hieman heikompi Lahden keskiarvoa)
 - Oppilaat kokevat, että työrauhahäiriöön puututaan epäreilusti ja liian voimakkailla toimenpiteillä.
 - Koulun ilmapiiri koetaan suurimmaksi osaksi erilaisuutta hyväksyväksi, mutta tässä on vielä parannettavaa.
 - Uskontoon ja vakaumukseen liittyvää häirintää ei koulussa esiinny.
 - Seksuaalista häirintää esiintyy jonkun verran.

- Kolmeneljäsosaa oppilaista tietää kuinka koulussa puututaan kiusaamiseen ja kuinka prosessi etenee.
- Nuorten keskinäinen puuttuminen kiusaamiseen ja seksuaalisesta suuntautumisesta johtuvaan syrjintään voisi olla selvästi paremmalla tasolla.
- Kolmasosa oppilaista kokee saavansa tarpeeksi myönteistä/positiivista huomiota.
- Oppilaat toivovat lisää palkitsemiskäytänteitä.
- Oppilaat toivovat monipuolisia opetusmenetelmiä, mm. ryhmätöitä ja keskustelua.
- **Huoltajien näkemys nykytilasta** vanhempainyhdistyksen vastaamana:
 - Huoltajat antavat koulun toiminnalle hyvän arvosanan.
 - Viestintä toimii molempiin suuntiin hyvin Wilman kautta ja vanhempainiltoja on riittävästi. Rehtorin tiedote Wilmassa n. 5 kertaa lukuvuodessa on hyvä toimintatapa.
 - Huoltajia kuullaan oman lapsen asioiden käsittelyssä riittävästi.
 - Huoltajat toivovat uusia toimintatapoja palautteen kysymiseen heiltä, esim. lyhyet nopeasti vastattavat kyselyt.
- **Henkilökunnan näkemys nykytilasta** kyselyn pohjalta:
 - Henkilöstökyselyn mukaan tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat koulussamme hyvin. Henkilöstön mukaan oppilaat tulevat kuulluiksi ja pääsevät mukaan itseään koskevaan keskusteluun. He saavat myös riittävästi esimerkiksi oppilaanohjausta.
 - Seuraavana listattuna henkilöstökyselyssä esiin nousseita kehityskohteita:
 - Viestintä oppilaille ja huoltajille on selkeää ja ajantasaista.
 - Vuorovaikutustilanteet eivät aina ole ilmapiiriltään kaikkia kunnioittavia. Suuren yläkoulun arjessa esiintyy henkilökunnalla ymmärtämisen ja viestinnän haasteita erityisesti oppilaiden kanssa, joita ei tunneta.
 - Koetaan, että oppilaiden keskuudessa erilaisuuden hyväksyminen on vaikeaa.
 - Koulun ilmapiiri ei ole täysin moninaisuutta hyväksyvä. Havaintojen mukaan rasismia ja homofobiaa esiintyy oppilaiden keskuudessa
 - Hyvin tekemisen kulttuurin arvostus vaihtelee ryhmien välillä.
 - Koulun palkitsemiskäytäntöisiin toivotaan monipuolisuutta. Kehut ja kiitokset eivät monille oppilaille tunnu riittävilta palkinnoilta.
 - Koulussa tarjotaan ikätasoisia tietoa sukupuolten moninaisuudesta, mutta sukupuolen moninaisuus ei näy esimerkiksi tilaratkaisuissa.
 - Juhlissa eri kulttuurien tapojen ja perinteiden huomioimisessa on kehitettävää.

4. Syrjintään ja häirintään puuttuminen

Salpausselän koulussa puututaan syrjintään ja häirintään yhdessä sovittujen pelisääntöjen avulla. Koulussamme on järjestyssäännöt, joissa syrjintä ja häirintä kielletään. Lisäksi luokat tekevät yhdessä oppilaiden kanssa lukuvuoden alkaessa oman luokan säännöt esim. luokkakokousta hyödyntäen.

Koulun henkilökunnalla on yhteisesti sovitut ohjeet häirintään puuttumisesta. Seksuaaliseen häirintään puuttumiseen on erilliset ohjeet turvakansiossa. Ohjeita päivitetään tarvittaessa. Henkilökunnan kesken käydään keskustelua siitä, mikä on syrjintää tai häirintää ja mikä on aikuisen rooli oppilaiden ohjaajana.

Jos syrjintää tai häirintää havaitaan, henkilökunta puuttuu siihen välittömästi. Tarvittaessa mukaan keskusteluun otetaan huoltajat. Jos opettajan puuttuminen ei riitä, käytämme restoratiivista sovittelua tai KiVa-koulua.

Jos koulun omat puuttumisen keinot eivät saa tilannetta ratkeamaan, käytämme koulun ulkopuolista sovittelua.

5. TAVOITTEET ja KEINOT

	Tavoite	Keinot	
		Henkilökunta	Oppilaat
Toisten hyväksyminen	Erilaisuuden hyväksyminen, johdonmukainen ja reilu sekä kunnioittava toimintakulttuuri.	Huolehditään, että pari- ja ryhmätyöskentelyssä kukaan ei jää yksin ja välillä kokeillaan ryhmiä, joihin oppilaat eivät hakeudu omatoimisesti.	Kutsu toiset mukaan, ettei kukaan jäisi yksin oppitunneilla eikä välitunneilla.
		Puhutaan oppilaille ystävällisesti ja kunnioittavasti.	Puhu toisille ystävällisesti ja hyväksy toisten erilaisuus.
		Puututaan oppilaiden käytökseen reilusti ja tasapuolisesti.	
Toiminnanohjaus	Luokan ryhmädynamiikan ja toiminnan kehittäminen.	Oppitunnin rakenne ja tavoitteet selkeästi esille tunnin alussa.	Heti oppitunnin alkaessa omalle paikalle, työskentelyvälineet esiin ja rauhoitu odottamaan ohjeita. Puhu vain omalla vuorollasi, viittaamisen jälkeen. Ylläpidä työrauhaa koko oppitunnin ajan puuttumalla myös tarvittaessa luokkakavereiden toimintaan.
		Luokan toiminnan kehittämistä yhteistyössä koulunuorisotyön kanssa.	
Käyttäytymiseen puuttuminen	Kaikki oppilaat tietävät, kuinka kiusaamiseen ja häirintään puututaan koulussa. Syrjintään ja häirintään puututaan yhteisöllisesti.	Tiedotusta oppilaille koulun käytänteistä kiusaamiseen ja häirintään liittyen vähintään kaksi kertaa vuodessa.	Jokaisella oppilaalla on oikeus omaan identiteettiinsä muita loukkaamatta. Oppilas itse tai ympärillä olevat oppilaat puuttuvat häiritsevään käytökseen: "Lopeta kiusaaminen / häirintä, tuo on lapsellista ja raukkamaista." ja "Onko sulla itsellä kaikki hyvin?"
		Henkilökunnan jäsen puuttuu epäasialliseen käyttäytymiseen: "Kykenetkö lopettamaan asiattoman käytöksen?".	
		Järjestyssääntöjen mukaiset seuraukset, jos toiminta ei lopu.	

6. Suunnitelmasta ja sen tavoitteista tiedottaminen

- Suunnitelma ja sen sisältämät tavoitteet laitetaan esille koulun nettisivuille. Asioista tiedotetaan oppilaita Wilman kautta ja yhteisellä tiedotustilaisuudella lukuvuoden alussa. Henkilökunnan kanssa käydään yhteisesti keskustellen läpi koulun tavoitteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi sekä sovitaan toimenpiteistä ja vastuista tavoitteiden saavuttamiseksi. Suunnitelma käydään läpi vanhempainyhdistyksen kanssa läpi ja suunnitelmasta tiedotetaan kaikkia huoltajia Wilman kautta lukuvuoden alussa.

7. Seuranta

- Tavoitteiden toteutumista seurataan lukuvuosittain CAF-arvioinnissa. CAF-arvioinnin tukena käytetään lukuvuoden aikana kertynyttä tietoa, mm. Mitä kuuluu -kyselyt ja 8.lk kouluterveyskysely.